# Raport științific 2013-2014

## Programul IDEI, Proiecte de cercetare exploratorie

# privind implementarea proiectului **Cod PN-II-ID-PCE-2012-4-0028** cu titlul: <u>Joncțiuni magnetice pe bază de halogenuri alcaline și de argint</u> *în perioada septembrie 2013 – decembrie 2014*

# Faza unică 2013

#### **Objective:**

1. Proprietăți structurale, magnetice și de transport de spin in sistemul Fe/CaS/Fe(001)

2. Rolul interfețelor Fe/NaCl(001) in determinarea proprietăților fizice ale joncțiunilor tunel de tip Fe/NaCl/Fe(001)

3. Proprietăți magnetice în sisteme "half"-metalice, de tip B1

Toate obiectivele prevăzute în planul de realizare au fost finalizate, așa cum rezultă din raportul de fază

#### 1. Proprietăți structurale, magnetice și de transport de spin in sistemul Fe/CaS/Fe(001)

#### 1.1 Calculul structurii electronice a compusului CaS

Structura de bandă a sulfuri de calciu, CaS s-a determinat folosind formalismul TB-LMTO și respectiv parametrizarea Vosko-Vilk-Nussair pentru potențialul de schimb. În Fig.1.1 prezentăm structura de bandă și densitatea totală a stărilor pentru compusul CaS. Monosulfura de calciu este un semicoductor având vârful în bandă de valență, în punctul  $\Gamma_{15}$ , iar capătul benzii de conducție în punctul X<sub>3</sub>. Are un "gap" în bandă de 0.146Ry. Partea inferioară a benzi de valență este determinată de stările S(3s) și este separată de benzile de valență superioare printr-un "gap" de  $\cong$  0,5 Ry. Benzile de valență superioare au un caracter predominant S(3p), totodată cu contribuții mici ale stărilor 4s, 4p și 3d ale calciului. Banda de conducție constă predominant din stările Ca(3d) și respectiv Ca(4s).



#### 1.2 Studiul proprietăților magnetice ale joncțiunilor tunel Fe/CaS/Fe(001).

Admiţând o heterostructură de tip 6Fe/9CaS/7Fe, am calculat proprietățile magnetice considerând două configurații posibile: (1) IC<sub>1</sub>, la care atomii de Fe sunt aranjați deasupra celor de Ca și S, si respectiv

(2) IC<sub>2</sub>, în care atomii de fier sunt localizați deasupra spațiilor libere situate între pozițiile atomilor de Ca și respectiv S.

Plecând de la aceste configurați, am determinat transferul de sarcina și profilele magnetice ale celor două heterostructuri – Fig.1.2. Pentru ambele configurații, transferul de sarcină este relative mic și localizat în principal la interfețe. In cazul interfeței IC<sub>1</sub>, ca urmare a electronegativității mai mari a suflului, transferul de sarcină este ușor mai mare pentru atomii Fe<sub>2</sub>, poziționați deasupra atomilor de sulf (-0.406 electroni), față de cei de tip Fe1, situați deasupra celor din calciu (-0.367 electroni). Ca urmare, în configurația IC<sub>1</sub>, apare o densitate de sarcină care "oscilează" în antifază cu cea în stratul de CaS interfacial, conducând la diminuarea energiei corespunzătoare interacțiilor electrostatice și amplificând stabilitatea interfeței. Se evidențiază o amplificare a momentului magnetic al fierului la interfețele Fe/CaS (001), în geometria IC<sub>1</sub> (2.92  $\mu_B$  comparativ cu 2,46  $\mu_B$  în configurația IC<sub>2</sub>).





#### 1.3. Studiul proprietăților de transport ale joncțiunilor tunel

Evoluțiile conductanțelor dependente de spin precum și a raportului TMR, în funcție de grosimea m a barierei, în joncțiunile tunel 6Fe/mCaS/7Fe (001) sunt redate în Fig. 1.3. Pentru ambele configurații conductanțele descresc exponențial cu lărgimea barierei. În cazul interfeței de tip IC<sub>1</sub> conductanța FM în banda cu spini minoritari este ușor mai mare comparativ cu cea determinată în cazul dispuneri AFM a magnetizărilor electrozilor, sau pentru banda cu spini minoritari în configurația FM. O valoare maximă TMR de 350 % s-a obținut pentru o barieră având o lărgime formată din m = 7-8 straturi. In cazul configurației interfeței de tip IC<sub>2</sub>, conductanța FM în banda cu spini minoritari variază mai lent comparativ cu valorile obținute în banda cu spini majoritari (FM) și ambele conductanțe, pentru o dispunere AFM a magnetizărilor electrozilor, și atinge o valoare maximă de 5000 % pentru m = 10.



Fig.1.3

Am determinat conductanțele parțial rezolvate  $k_{\parallel}$  în joncțiunile tunel 6Fe/mCaS/7Fe/001) cu m = 5 sau 9, în ambele configurații ale interfețelor (IC<sub>1</sub> sau IC<sub>2</sub>). Unele rezultate sunt prezentate în Fig.1.4.

Curenții de tunelare se modifică considerabil în funcție de canalul de spin și depinde deasemenea de structura interfeței Fe/CaS(001). Contribuțiile principale la conductanța FM, pentru heterostructurile de tip IC<sub>1</sub>, sunt date de stările  $\Delta_1$ , care prezintă un maxim în jurul punctului  $\Gamma$ , precum și de stările  $\Delta_5$ . In cazul configurației interfeței de tip IC<sub>2</sub>, stările  $\Delta_1$  centrate în punctul  $\Gamma$  sunt decuplate ca urmare a structurii interfeței. Stările  $\Delta_1$  au funcții de undă de tip s, p<sub>z</sub> sau d<sub>z<sup>2</sup></sub>. La interfața IC<sub>1</sub>, ca urmare a hibridizării puternice Fe(3d<sub>z<sup>2</sup></sub>)-S(3p<sub>z</sub>), stările  $\Delta_1$  vor avea o contribuție importantă la conductanța FM în canalul cu spini majoritari, in timp ce la interfețele de tip IC<sub>2</sub>, ca urmare a ruperii legăturii Fe-S, scade contribuția stărilor  $\Delta_1$  la conductanța FM în canalul cu spini majoritari.





In concluzie, remarcăm faptul că o valoarea TMR de 5000 %, poate fi obținută în joncțiunile tunel de tip Fe/CaS/Fe(001) în cazul unei interfețe de tip  $IC_2$ .

Rezultatele științifice obținute au fost publicate în lucrarea:

"Structural, electronic, magnetic and spin dependent transport properties of Fe/CaS/Fe(001) heterostructures" P. Vlaic, E.Burzo, K. Carva, J. Appl.Phys. 113, 053715 (2013) IF=2.185

# 2. Rolul interfețelor Fe/NaCl(001) in determinarea proprietăților fizice ale joncțiunilor tunel de tip Fe/NaCl/Fe(001)

## 2.1 Analiza stabilității interfețelor Fe/NaCl/Fe(001) în suprastructura de tip c(2×2)

Ca urmare a doar unei mici diferențe între parametrii de rețea ai fierului și respectiv NaCl, la interfețele de tip Fe/NaCl(001), am studiat pentru început stabilitatea la interfețe considerând 3 posibile configurații (IC<sub>1</sub>, IC<sub>2</sub>, IC<sub>3</sub>) – Fig.2.1 si 2.2). Calculele efectuate, atât pentru stările FM și AFM ale electrozilor au condus la o constată a rețelei, la echilibru de 2.75Å, independentă de geometria interfeței. Această valoare este ușor mai mică decât constanta de rețea a fierului (2.87Å) și respectiv jumătate din constanta de rețea a NaCl, determinată experimental. Menționăm faptul că formalismul LSDA utilizat, subestimează prin câteva procente parametrii de rețea calculați. Heterostructurile cu interfețe Fe/NaCl/Fe(001), în configurația IC<sub>1</sub>, au energii mai joase comparativ cu cele având configurația IC<sub>2</sub> la interfață, pentru a < 2.95 Å – Fig.2.3. Ca atare, aceasta configurație se relevă mai probabilă în cazul

sistemului studiat, plecând atât de la valorile calculate precum și de la parametri de rețea determinați experimental.



#### 2.2. Evoluția proprietăților magnetice în corelație cu structura interfacială

Studiul a fost realizat pentru toate tipurile de interfețe. În cele ce urmează ne vom referi, în particular, la rezultatele obtinute pentru interfata de tip IC<sub>1</sub>. Transferul de sarcină precum și profilul magnetizărilor, în cazul unei joncțiuni magnetice tunel 6Fe/9NaCl/7Fe(001) de tip IC<sub>1</sub>, sunt redate in Transferul de sarcină este relativ mic și localizat în principal la interfata Fe/NaCl(001). Fig.2.4. Consistent cu electronegativitatea mai mare a clorului, diminuarea sarcini electronice este mai mare pentru atomii de fier Fe<sub>2</sub>(I) situați deasupra pozițiilor anionilor IC<sub>1</sub> comparativ cu locația acestora deasupra pozițiilor cationice (Na). Ca urmare, densitatea de sarcină în straturile de fier, la interfată, fluctuează în antifază cu sarcinile pe ionii de Na și Cl, minimizând astfel energia electrostatică și amplificând stabilitatea interfeței Fe/NaCl(001). Cuplajul de schimb dintre straturi, în heterostructurile Fe/NaCl/Fe(001), este feromagnetic (FM) pentru configuratiile de tip IC<sub>1</sub> si IC<sub>3</sub> si antiferomagnetic (AFM) pentru aranjamentul IC<sub>2</sub>. In toate cazurile cuplajul de schimb scade exponențial cu grosimea barierei. Pentru configurația barierei de tip IC<sub>1</sub>, conductanța în dispunerea FM a electrozilor, este mai mare în canalul cu spin minoritari, în particular pentru grosimi mai mari ale barierelor. Polarizarea de spin a curentului de tunelare (FM) crește rapid cu grosimea barierei și ca atare se obțin valori TMR de 3.2.10<sup>4</sup> % pentru joncțiuni de tip 6Fe/mNaCl/7Fe cu m>10 – Fig.2.5. Pentru configurațiile IC<sub>2</sub> sau IC<sub>3</sub>, valorile TMR variază puțin cu grosimea stratului izolator și nu depășesc 500 %.



Am studiat și efectul interdifuziei la interfața Fe/NaCl(001) în configurația IC<sub>1</sub> – Fig.2.6. Interdifuziile la interfețele Fe<sub>1</sub>(Fe<sub>2</sub>)<sub>1-x</sub>Cl<sub>x</sub>/NaCl<sub>1-x</sub>Fe<sub>x</sub> sau Fe<sub>2</sub>(Fe<sub>1</sub>)<sub>1-x</sub>Na<sub>x</sub>/Na<sub>1-x</sub>Fe<sub>x</sub>Cl afectează semnificativ proprietățile magnetorezistive ale joncțiunilor tunel studiate.



Fig.2.6

Rezultatele obținute în cadrul proiectului au fost publicate:

*"Impact of Fe/NaCl(001) interface structure on electronic, magnetic and spin-polarized transport properties of Fe/NaCl/Fe(001) heterojunctions: an ab initio study",* **P. Vlaic, E.Burzo** and K.Carva, Journal of Alloys and Compounds, 598, 41-53 (2014) IF = 2.734.

#### 3. Proprietăți magnetice în sisteme "half"-metalice, de tip B1

#### 3.1. Studiul proprietăților magnetice ale probelor masive

Materiale de tip "half" metalic au o comportare metalică pentru o direcție a spinului și ca atare au o polarizare de spin de 100 %, la nivelul Fermi. În acest context am studiat proprietățile fizice ale compusului SrC. Compusul metastabil SrC este de tip "half" metalic. Parametrul de rețea, la echilibru, este de 5,55 Å și un moment magnetic în starea masivă de  $2\mu_B/f.u.$  Ca atare acest compus este compatibil epitaxial cu bariere de tip NaCl (a = 2.64 Å) care au un "gap" direct în bandă de tip B<sub>1</sub> precum și cu cele de tip CaS (a = 5.96 Å) având un "gap" indirect  $\Gamma$ -X.

## 3.2 Evoluția proprietăților fizice ale joncțiunilor

Plecând de la aceste rezultate, am studiat proprietățile magnetice și electronice, în stare fundamentală, ale structurilor de tip multistrat SrC/NaCl(CaS)/SrC(001) - Fig3.1. In acest sistem, relațiile epitaxiale între straturile componente sunt de tip SrC[100]|| [100]NaCl(CaS); Pd[110]||SrC[100].





Proprietățile magnetice și electronice ale heterostructurii 2Pd/5SrC/9NaCl/5SrC/3Pd(001) sunt redate în Fig. 3.2. La interfețele SrC/NaCl(CaS)(001) apare doar un mic transfer de sarcină. Ca atare momentele magnetice pe atomii de Sr și C sunt doar ușor diminuate comparativ cu cele corespunzătoare probei masive. Polarizările de spin induse, pe pozițiile interfaciale Cl(S) și Na(Cl), sunt relativ mici.



Cuplajul de schimb în cazul joncțiunilor pe bază de NaCl este feromagnetic, în timp ce pentru CaS este antiferomagnetic. Atât pentru structurile SrC/NaCl/SrCl(001) precum și SrC/CaS/SrC(001) cuplajele de schimb sunt relativ mici și scad exponențial cu grosimea barierei așa am evidențiat în sistemul multistrat având configurația 2Pd/5SrC/nNaCl/CaS/5SrC/3Pd – Fig.3.3.



Un element caracteristic în procesul de transport în sistemele studiate îl constituie faptul că în joncțiunile magnetice pe bază de CaS, magnetorezistența crește exponențial cu grosimea barierei – Fig.3.4. În același timp, pentru bariera de NaCl, magnetorezistențele prin tunelare au o valoare maximă pentru n = 4 straturi și anume de  $4 \cdot 10^3$  %.

Rezultatele științifice obținute, asupra acestui sistem, au fost prezentate la conferința "Fifth Seeheim Conference on Magnetism" Frankfurt, Germany, 29.09 – 3.10.2013 în lucrarea:

"Magnetic and spin dependent transport properties of SrC/NaCl/(CaS)/SrC (001) tunnel junctions", P. Vlaic, E. Burzo

In cadrul proiectului am studiat deasemenea comportarea sub presiune a compuşilor YCo<sub>5</sub> şi GdCo<sub>5</sub> având aplicații în tehnică. Aceste studii au fost concretizate prin publicarea rezultatelor științifice în lucarea:

*"Pressure effects on crystal structures and magnetic properties of RCo<sub>5</sub> (R = Y or Gd) compounds"* **E.Burzo, P. Vlaic**, AIP Conf. Proc. 1564, 96 (2013)

# Faza unică 2014

Obiective prevăzute in planul de realizare pentru anul 2014:

- 1. Joncțiuni tunel de tip Fe/AgCl/Fe(001)
- 2. Proprietăți fizice ale joncțiunilor tunel de tip CaC/X/CaC(001) cu X = LiCl.

Obiectivele de mai sus, prevăzute în planul de realizare pentru anul 2014, au fost realizate. In plus, in cadrul obiectivului 3, al proiectului prevăzut pentru anul 2015, "Perovskite duble pe baza CaLaFeMo" a fost deja publicată o lucrare in revista J.Alloys Compounds (IF = 2.734). Totodată sau prezentat 3 lecții invitate la Conferințe Internaționale, două urmând să apară în AIP Conference Proc. (USA), toate acestea indexate ISI.

## 1. Joncțiuni tunel de tip Fe/AgCl/Fe(001)

Structura joncțiunilor Fe/AgCl/Fe(001) implică prezența electrozilor de fier având structura cvc și respectiv o structură de tip B1 pentru AgCl. Pentru interfața Fe/AgCl(001) am considerat relația epitaxială Fe(001) [100]||[100]AgCl[001].



Am analizat două tipuri de interfețe:  $IC_1$  în care atomii de fier sunt situați deasupra pozițiilor ocupate de Ag și Cl și respectiv  $IC_2$  în care atomii de fier sunt situați deasupra spațiilor libere dintre ionii de Ag și Cl. Calculele self consistente evidențiază stabilitatea ambelor heterostructuri de tip Fe/AgCl/Fe(100), după cum se observa în cazul configurației 6Fe/5AgCl/7Fe(001) – Fig.1.1. Distanța spațială de echilibru este de 2.75 Å, independentă de configurația interfacială sau starea magnetică. Valoarea de mai sus este mai mică cu 4 % comparativ cu constanta de rețea a fierului metalic.



Fig.1.3

Densitățile de stări pentru heterostructurile 6Fe/7AgCl/7Fe având configurația IC<sub>1</sub> sunt redate in Fig.1.2, iar în Fig.1.3 se prezintă densitățile de stări pentru atomii de Fe, Ag și Cl interfaciali în configurația IC<sub>2</sub>. Ca urmare a interacțiunilor dintre straturile interfaciale de Fe și AgCl, pot fi evidențiate stări ale fierului având un "gap" indus (MIGS) – Fig.1.2d. Stările induse apar atât la ionii de Ag precum și Cl, făcând astfel practic metalice interfețele de tip Fe/AgCl(001).





Transferul de sarcină pe fiecare strat, comparativ cu atomul neutru precum și profilele magnetizărilor heterostructurile 6Fe/7AgCl/7Fe(001), având geometri interfaciale de tip IC<sub>1</sub> și respectiv IC<sub>2</sub>, sunt redate in Fig.1.4. Ca urmare a faptului ca nivelul Fermi al fierului este localizat la fundul benzii de conducție a AgCl, apare un transfer de sarcină și astfel se formează stări MIGS în "gapul" de bandă a barierei de AgCl

Momentele magnetice ale fierului la interfață, în configurația IC<sub>1</sub>, sunt amplificate comparativ cu valoarea determinată în Fe masiv. Creșteri mai mici ale momentului fierului pot fi observate în configurația IC<sub>2</sub>. In această situație există un grad mai mare de hibridizare a benzii 3d a fierului.

In cazul ambelor interfețe cuplajul de schimb oscilează în lungul barierei între stările feromagnetice (FM) și antiferomagnetice (AFM) – Fig.1.5.. Se evidențiază două regimuri de oscilații. Primul este caracteristic pentru barierele având un număr de straturi m = 3 pentru configurația IC<sub>1</sub> și m = 5 pentru IC<sub>2</sub>. Pentru bariere mai largi, cuplajele de schimb prezintă oscilații amortizate.





Am studiat proprietățile de transport ale heterojoncțiunilor. Astfel în Fig.1.6 redăm conductanțele rezolvate în spin și magnetorezistențele prin tunelare (TMR) pentru heterojoncțiunile de tip 6Fe/mAgCl/7Fe(001). Contribuțiile cele mai mari ale conductanțelor FM se datoresc electronilor cu spin majoritari pentru ambele configurații (IC<sub>1</sub>, IC<sub>2</sub>). Conductanțele FM, în regiunea asimptotică, sunt puțin sensibile la structura interfeței, în timp ce conductanțele FM și AFM în benzi cu spin minoritar depind de interfața, în particular în cazul configurației IC<sub>2</sub>. Magnetorezistența prin tunelare, cea mai mare, poate fi evidențiată pentru configurația IC<sub>1</sub>. Valorile TMR cresc cu lărgimea barierei, având o schimbare de pantă la m = 6. Pentru m = 15, pot fi evidențiate valori TMR de până la 3100 %. In cazul configurației interfaciale IC<sub>2</sub>, se observă oscilații de rază mare de acțiune, TMR fiind în jur de 150 %. Transmisia în lungul unei joncțiuni planare este determinată de structura de bandă a barierei. Pentru ambele heterostructuri, în regiunea asimptotică, conductanța FM corespunzătoare spinilor majoritari, scade exponențial, confirmând prezența unui mecanism de tunelare în lungul barierei de AgCl. Conductanțele FM și AFM în banda cu spini minoritari, descresc deasemenea, comportarea acestora fiind sensibilă la forma interfeței.





Barierele de AgCl par să fie filtre de spin  $\Delta_1$ . S-a evidențiat o tunelare directă puternică a stărilor evanescente  $\Delta_1$  în lungul barierei. Parametrul de descreștere este mai mic comparativ cu cel caracteristic barierelor de MgO și NaCl. Conductanțele FM și AFM ale spinilor minoritari sunt dominate de picuri cu vârfuri ascuțite (spike-like) provenind de la stările rezonante ale spinilor minoritari ai fierului la interfață și sunt sensibile la tipul de interfață.

Interdifuzia argintului la interfețele Fe/AgCl(001) este favorizată energetic. Nu au fost evidențiate straturi "moarte" magnetic ca urmare a interdifuziei atât a Ag sau Cl. Interdifuzia interfacială afectează proprietățile magnetorezistive ale joncțiunilor, în particular a acelora cu interfața de tip IC<sub>1</sub>.

Ca urmare a unei mici diferențe dintre parametrii rețelelor cristaline ale Fe și AgCl precum și a efectelor puternice de filtru de spin  $\Delta_1$  în lungul barierei de AgCl, heterostructurile Fe/AgCl(001) prezintă interes pentru aplicații în spintronică. Folosirea în tehnică a acestora implică un control al interdifuziei interfaciale și stabilizarea interfețelor Fe/AgCl(001). Substituția Na prin Ag la interfețele de tip Fe/NaCl(001) asigură oportunități pentru a modifica transportul spin-polarizat în lungul joncțiunilor Fe/(Ag,Na)Cl/Fe(001), de la un mecanism implicând tunelare rezonantă la cel caracteristic tunelării directe.

Rezultatele științifice prezentate în rezumat mai sus sunt incluse în lucrarea

#### "Oscillatory exchange coupling and strong direct tunneling in AgCl based heterojunctions,,

#### P.Vlaic, E.Burzo, K.Carva,

Journal of Alloys and Compounds, in evaluare

## 2. Proprietăți fizice ale joncțiunilor tunel de tip CaC/X/CaC(001) CuX = LiCl și MgS

S-a calculat pentru început structura electronică a compusului prezumat CaC. Dependența energiei totale de parametrii de rețea este redată in Fig.2.1 pentru doua tipuri de structuri B1 și respectiv B3. Starea fundamentală, având energia minimă corespunde structuri de tip B1. Parametrul de rețea la

echilibru este de 5.20 Å. Compusul este aproape half-metalic, momentul magnetic de spin fiind de 1.82  $\mu_B/f.u.$ 



Fig.2.1

Am studiat proprietățile electronice ale heterostucturilor CaC/LiCl/CaC(001) și CaC/MgS/CaC(001). Configurația heterostructurilor este / (semi-infinit)Ca(001)) / 2Cu(001) / nCaC(001) / mLiCl(MgS)(001)/nCaC(001) / 3Cu(001) (semi-infinit) / - Fig.2.2a. Relațiile epitaxiale sunt CaC [100] || [100] LiCl(MgS); Cu [110] || CaC [100].



Fig.2.2a



Fig.2.2b

Parametrii de rețea în heterojuncțiuni sunt:

 $a_{CaC} = a_{MgS}; a_{CaC} = a_{Cu}\sqrt{2}$ 

Au fost studiate două configurații - Fig.2.2b:

IC<sub>1</sub> în care atomii de Cu sunt situații deasupra pozițiilor ocupate de Ca și C.

IC<sub>2</sub> în care atomi de Cu sunt poziționați în fața spațiilor goale dintre pozițiile Ca și C.

In Fig.2.3a și 2.3b se prezintă evoluția momentelor magnetice pentru sistemele 2Cu/5CaC/7AB/5CaC/3Cu(001) cu AB = LiCl sau MgS, pentru ambele configurații, IC<sub>1</sub> și respectiv IC<sub>2</sub>. La distanțe mai mari de interfață straturile de CaC se comportă similar cu proba masivă. La interfețele CaC/LiCl(MgS)(001) momentele magnetice ale C si Ca sunt ușor diminuate comparativ cu valorile caracteristice materialului masiv. Sunt induse polarizări, relativ mici, pe pozițiile interfaciale Li(Mg) sau Ca(S).



Fig.2.3a





Cuplajele de schimb, în funcție de grosimea barierei, pentru heterostructurile 2Cu/5CaC/mLiCl(MgS)/5CaC/3Cu(001) având geometrii interfaciale de tip IC<sub>1</sub> și respectiv IC<sub>2</sub> sunt redate in Fig.2.4. Cuplajele de schimb sunt feromagnetice, amplitudinea acestora scăzând exponențial cu lărgimea barierei.





Fig.2.5

S-au analizat proprietățile de transport dependente de spin. Conductanțele depind de tipul barierei și scad exponențial cu grosimea barierei – Fig.2.5. În starea feromagnetică a joncțiunilor, contribuțiile majore la conductibilitate sunt date de electroni cu spini minoritari. Valori ridicate ale magnetorezistențelor TMR, de ordinul  $10^4$ - $10^5$ , sunt prezise in cazul heterostructurilor 2Cu/5CaC/mLiCl/5CaC/3Cu pentru grosimi ale barierei m  $\geq 5$ .



Am studiat de asemenea conductanțele rezolvate  $k_{\parallel}$ , în stările FM și AFM în heterojoncțiunile 2Cu/5CaC/5LiCl(MgS)/3Cu(001). Datele obținute în cazul barierei de LiCl sunt redate in Fig.2.6. Sunt prezente stări rezonante la interfață CaS/barieră. Astfel tunelarea rezonantă are un rol major în proprietățile de transport polarizate în spin, in cazul heterojoncțiunilor studiate.

Rezultatele obținute au fost prezentate la 14 TIM Conference of Physics, Timișoara, 20.11-22.11. 2014

# "Electronic structure and spin polarized transport characteristics of CaC/LiCl(MgS)/CaC(001) heterojunctions"

#### P.Vlaic, E.Burzo

AIP Conference Proceeding (ISI paper) acceptata pentru publicare. Apare in anul 2015.

#### 3. Perovskite duble pe baza de CaLaFeMo

Perovskitele duble  $Ca_{15}La_{0.5}FeMo_{1-x}W_xO_6$  cu  $x \le 0.3$  au fost preparate prin reacție în stare solidă . Studiul prin raze X evidențiază prezența unei structuri de tip monoclinic având grupul spațial P2<sub>1</sub>/n. Analiza spectrelor de raze X evidențiază faptul că gradul de ordonare, exprimat prin procentul de atomi care ocupă poziții regulate în rețea, creste de la 58 % (x = 0) la 77 % (x = 0,1) și 91 % (x = 0,3). Fracțiunea din compoziție care prezintă o valență variabilă poate fi descrisă prin formula  $Fe_u^{3+}Fe_{1-u}^{2+}Mo_v^{5+}Mo_{1-v}^{6+}$ . Plecând de la compozițiile exacte ale probelor determinate prin SEM, am stabilit, în acord cu legea compensării sarcinilor, următoarele relații dintre conținutul de ioni având valențe variabile: u = v + 0.64 (x = 0), u = v+0.473 (x = 0.1) și u = v + 0.348 (x = 0.3).

Studiul prin difracție de neutroni a evidențiat prezența unei ordonări ferimagnetice, momentele magnetice medi ale atomilor de Fe și Mo situați în pozițiile B și respectiv B' sunt orientate antiparalel. Izotermele de magnetizare obținute la 4 K sunt in acord cu o ordonare de tip ferimagnetic – Fig.3.1. Magnetizările la saturație cresc pe măsură ce conținutul de W este mai mare. Analiză dependențelor de temperatură ale magnetizărilor probelor răcite în câmp nul și respectiv într-un câmp magnetic de 1 kOe evidențiază ireversibilități moderate la temperaturi T < 200 K – Fig.3.2. Aceste rezultate sugerează prezența unei contribuții, la magnetizare, de tip "cluster glass", suprapusă peste o comportare esențial ferimagnetică.



Dependențele de temperatură ale susceptibilităților magnetice pot fi descrise printr-o relație de tip Nèel, caracteristică ordonării ferimagnetice – Fig.3.3

$$\chi^{-1} = \chi_0^{-1} + TC^{-1} - \sigma(T - \theta)$$
(1)

Am notat prin C constanta Curie iar parametrii  $\chi_0$ ,  $\sigma$  și  $\theta$  depind de coeficienții câmpului molecular care descriu interacțiunile de schimb în interiorul și respectiv între subrețelele magnetice.

Constantele Curie scad ușor pe măsură ce Mo este substituit treptat prin W. Aceasta comportare poate fi corelată cu modificarea stărilor de valență ale ionilor de fier și respectiv molibden. Considerând constatele Curie ale ionilor Fe<sup>2+</sup>, Fe<sup>3+</sup> și Mo<sup>5+</sup> ca fiind date de cele ale ionilor liberi, am determinat o a doua relație între parametrii u și v.

$$C = uC_{Fe^{3+}} + (1-u)C_{Fe^{2+}} + vC_{Mo^{5+}}$$
(2)





Pe această cale am estimat numărul de ioni de Fe și Mo aflat in diferite stări de valență, în funcție de compoziție. Astfel în compusul Ca<sub>1.5</sub>La<sub>0.5</sub>FeMoO<sub>6</sub> avem 0.70Fe<sup>2+</sup> și 0.68Mo<sup>5+</sup> ioni pe formula unitate. Pe măsură ce crește conținutul de W de la 0 la 0.3, numărul de ioni Fe<sup>2+</sup> crește prin 10 % iar cei de Mo<sup>5+</sup> scade prin 19 %.

Admiţând un model cu două subrețele magnetice am determinat interacțiunile de schimb în interiorul și respectiv între subrețelele magnetice.



Fig.3.4





Dependențele de temperatură ale rezistivităților  $\rho$  sunt redate în Fig.3.4. Rezistivitățile scad odată cu creșterea temperaturi până la valori T = 204 K – 249 K, unde se observă o tranziție de tip semiconductor-metal. Rezistivitățile, la T = 10 K, cresc odată cu conținutul de wolfram. Comportarea rezistivă poate fi descrisă fizic prin considerarea unor distribuții de domenii metalice și respectiv semiconductoare. Creșterea conținutului de ioni W<sup>6+</sup> sau Mo<sup>6+</sup> conduce la creșterea conținutului fazei semiconductoare comparativ cu cea a regiunilor având un caracter metalic. Pentru compusul cu x = 0.3, dependența de temperatură în intervalul 18 K $\leq$  T  $\leq$  160 K urmează o lege în T<sup>-1/4</sup>, prezisă de mecanismul VRH. Am studiat în detaliu dependența de câmpul extern și temperatură a magnetorezistențelor. Unele exemple sunt redate în Fig.3.5. Datele au fost analizate considerând prezența unui mecanism de tunelare între granule precum și contribuțiile din interiorul granulelor. Modelul propus descrie corect datele experimentale, așa cum se observă din Fig.3.5.



Fig.3.6

Polarizarea de spin, P, la 10 K, crește de la 0.4 (x = 0) la 0.5 (x = 0.3). Polarizare de spin descrește liniar cu temperatura, cu aceeași pantă, pentru toate compozițiile și anume  $1 \cdot 10^{-3}$ K<sup>-1</sup>. Extrapolarea la valorile P = 0, conduce la temperaturi apropriate sau identice cu punctele Curie.

Sistemul de perovskite menționat mai sus a fost programat a fi studiat și apoi finalizat în cursul anului 2015. Dat fiind faptul că am putut realiza unele studii asupra acestui sistem în partea a doua a anului 2014, rezultatele au fost trimise spre publicare și acceptate rapid spre publicare. Lucrarea apare in anul 2015 și a fost publicată in avans in J.Alloys Compounds.

#### "Magnetic and transport properties of Ca<sub>1.5</sub>La<sub>0.5</sub>FeMo<sub>1-x</sub>W<sub>x</sub>O<sub>6</sub> perovskites,,

**E.Burzo, I.Balasz,** M.Valeanu, D.P.Kozlenko, S.E.Kichanov, A.V.Rutkaukas, B.N.Savenko Journal of Alloys and Compounds 621, 71 (2015), IF = 2.734

Studiul magnetorezistivităților, in sistemul CaLaFeMoW au fost prezentate 7<sup>th</sup> International Conference on Materials Science and Condensed Matter Physics, Chișinău 2014.

"Magnetoresistive properties of La<sub>1.5</sub>Ca<sub>0.5</sub>FeMo<sub>1-x</sub>W<sub>x</sub>O<sub>6</sub> double perovskites,,

E.Burzo, I.Balasz, M.Valeanu and D.P.Kozlenko

7<sup>th</sup> International Conference on Material Science and Condensed Matter Physics, Chişinău (Poster presentation) 16.09-19.09.2014, Lucrarea ABM 11B, p.104. INIS indexed.

#### 4. Proprietățile magnetice ale compușilor de tip pământ-rar-cobalt (fier)

Compuşii pământurilor-rare (R) cu metale de tranziție 3d (M = Fe, Co) prezintă proprietăți magnetice interesante precum anizotropie mare și magnetostricțiune sau magnetorezistență gigant. În particular această ultimă proprietate este de interes prin aplicațiile sale în spintronică. Ca atare am studiat proprietățile magnetice ale acestor sisteme, în particular tranzițiile magnetic-nemagnetic ca efect al presiuni precum și al câmpurilor externe sau de schimb.



Fig.4.1

Spre exemplu, în Fig.4.1, prezentăm densitățile de stări parțiale și totale ale atomilor Co2c și Co3g în YCo<sub>4</sub>Si și ale atomilor Co2c și Co6i în YCo<sub>4</sub>B, în stare fundamentală și la presiunea mediului ambient. Substituția parțială a Co prin Si determină o scădere semnificativă a momentelor magnetice ale atomilor Co2c, comparativ cu valoarea determinată în compusul YCo<sub>5</sub>. Se evidențiază o scădere liniară a momentelor cobaltului în ambele poziții, cu aceiași pantă, pe măsură ce volumul relativ scade, ca efect al presiunii. La un volum relativ  $v/v_0 = 0.92$  apare o tranziție magnetică de la starea cu spin-înalt (HS) la cea cu spin mic (LS) – Fig.4.2. Răspunsul momentelor magnetice ale cobaltului în pozițiile 2c și 6i în YCo<sub>4</sub>B este oarecum diferit – Fig.4.3. Pentru un volum redus  $v/v_0 = 0.90$ , momentul cobaltului în poziția 6i se anulează, în timp ce pentru atomi 2c scade până la valoare M<sub>Co</sub> = 0,16 µ<sub>B</sub> și devine nul doar pentru un volum redus  $v/v_0 = 0.85$ . Studiul și a altor sisteme precum Y<sub>3</sub>Co<sub>11</sub>B<sub>4</sub> sau Y<sub>2</sub>Co<sub>7</sub>B<sub>3</sub>, la care momentele magnetice ale atomilor de cobalt sunt mici, evidențiază o tranziție directă de la starea magnetică la cea nemagnetică. Astfel, în funcție de valorile momentelor magnetice ale cobaltului pot apare tranziții directe sau în etape de la starea magnetică la cea nemagnetică.



Analiza efectelor de tip magneto-volumic, în compușii R-Co sau R-Fe, în corelație cu variațiile de volum permite obținerea de informații, în particular, asupra gradului de localizare a momentelor magnetice ale metalelor de tranziție 3d. Date utile pot fi obținute din evoluția parametrului  $\Gamma = dlnT_C/dlnv$ . In cazul unui moment localizat, dependența parametrului  $\Gamma$  de temperatura Curie poate fi descris prin relația:

$$\Gamma = a - bT_C \tag{1}$$

in timp ce pentru un model itinerant al magnetismului acesta este de forma

$$\Gamma = \mathbf{A} + \mathbf{BT}_{\mathbf{C}}^{-2} \tag{2}$$

Ambele tipuri de dependențe pot fi evidențiate în compușii de tip R-Fe și respectiv R-Co – Figs.4.4 și 4.5. Astfel în toate sistemele studiate există o corelație între volumul probelor și temperaturile Curie ale acestora, deși mecanismele implicate sunt diferite în compușii R-Fe și respectiv R-Co. Astfel atomii de Fe în compușii  $R_2Fe_{17}C(H)_y$  ocupă patru tipuri de poziții în rețeaua cristalină, distanțele dintre atomii de fier fiind diferite. Interacțiunile de schimb implicând atomi de fier situați la distanțe d  $\leq$  2.45 Å sunt negative, în timp ce acelea asociate cu atomii de fier situați la distanțe mai mari sunt pozitive. Interacțiunile negative nu sunt satisfăcute, cele pozitive dominând. Acest fapt conduce la scăderea temperaturilor Curie. Odată cu creșterea volumului, prin introducerea în rețea a atomilor interstițiali, intensitatea interacțiunilor negative scade și în final acestea se anulează. Acest fapt determină o creșterea a temperaturilor Curie.



Fig.4.4



Fig.4.5

Ca urmare a creșterii volumului, benzile 3d devin mai înguste și astfel momentele magnetice ale fierului prezintă un grad mai mare de localizare. Ca atare, prin creșterea numărului de atomi interstițiali, respectiv a volumului, dependența valorilor  $\Gamma$  de temperaturile Curie se modifică de la o relație cu  $T_C^{-2}$  la una in  $T_C$ .

Momentele magnetice ale cobaltului, spre deosebire de cele ale fierului sunt afectate de presiune, acestea scăzând odată cu creșterea presiunii sau diminuarea volumului relativ. Ca atare interacțiunile de schimb se diminuează similar cu valorile temperaturilor Curie. Astfel în compușii R-Co, efectele de volum pot fi corelate în principal cu variații ale momentelor cobaltului, reflectate în diminuarea temperaturilor Curie.

Am studiat tranzițiile de tip ne-magnetic la starea magnetică în compușii R-Co. Pentru un câmp critic extern sau de schimb, la un sistem care prezintă o susceptibilitate magnetică amplificată prin schimb apare o tranziție bruscă de la starea nemagnetică la cea magnetică, ca urmare a despicării prin schimb a benzii 3d. La câmpuri mai ridicate decât cel critic, momentele magnetice ale cobaltului sau nichelului depind liniar de câmpul de schimb. Despicarea prin schimb a benzilor 3d este proporțională cu momentul magnetic după cum se vede în – Fig.4.6 în cazul compușilor RNi<sub>4</sub>B. Datele experimentale corelate cu analiza structurilor de bandă sunt discutate în modelul momentului indus.



Fig.4.6

Interacțiunile de schimb dintre atomi R și M în compușii R-M au fost analizate în modelul 4f-5d-3d, și au loc prin intermediul polarizării benzilor R5d. Polarizările benzilor R5d sunt determinate atât de interacțiunile de schimb 4f-5d precum și de cele de rază mică de acțiune 5d-3d. Banda R5d are o mare extindere spațială, și anume de 5.33 Å. În funcție de temperatură, distanțele dintre atomii R și M se modifică puțin, comparativ cu extinderea benzii R5d, sugerând că interacțiunile de schimb 5d-3d sunt puțin modificate. Astfel, chiar in cazul compușilor care prezintă o susceptibilitate magnetică amplificată prin schimb, precum LuCo<sub>2</sub>, la temperatura T = 100 K, se menține cuplajul 5d-3d. Intr-un câmp de 57.2 kOe, momentul magnetic al cobaltului este de 0.016  $\mu_B$  iar polarizare benzilor 5d este de -0.007  $\mu_B$ .

Rezultatele cercetărilor efectuate asupra compușilor pământurilor rare cu metale de tranziție 3d au fost prezentate în cadrul unor lecții invitate la următoarele conferințe:

# 1. Pressure effects on the magnetic behavior of cobalt in rare-earth compounds

E.Burzo, P.Vlaic, D.P.Kozlenko

Balkan Workshop on Applied Physics, 4.06-6.06. 2014 Constanta (Invited lecture). Romanian Journal of Physics 60, 1-2 (2015). IF = 0.75

# 2. Magnetic properties and electronic structures of rare-earth transition metal compounds E.Burzo

7<sup>th</sup> International Conference on Material Science and Condensed Matter Physics, 16.09-19.09. 2014 Chișinău (Invited lecture). Indexed INIS.

# 3. Exchange enhanced parramagnetism of rare-earth(yttrium)-transition metal compounds E.Burzo

TIM14 Physics Conference, 20.11-22.11.2014, Timisoara (Invited lecture).

AIP Conf. Proc. Apare in anul 2015.

Lucrări apărute în cadrul grantului în perioada 2013- 2014, acceptate spre publicare sau prezentate la conferințe internaționale:

1. Structural, electronic, magnetic and spin dependent transport properties of Fe/CaS/Fe(001) heterostructures"

P. Vlaic, E.Burzo, K. Carva,

- J. Appl.Phys. 113, 053715 (2013) IF = 2.185
- 2. Pressure effects on crystal structures and magnetic properties of RCo<sub>5</sub> (R = Y or Gd) compounds E.Burzo, P. Vlaic,
  - AIP Conf. Proc. 1564, 96 (2013) ISI journal
- 3. Impact of Fe/NaCl(001) interface structure on electronic, magnetic and spin polarized transport of Fe/NaCl/Fe(001) heterojunctions: An-ab initio study

P.Vlaic, E.Burzo, K.Carva

- J. Alloys Comp. 598, 41 (2014) IF = 2.734
- 4. Magnetic and transport properties of Ca<sub>1.5</sub>La<sub>0,5</sub>FeMo<sub>1-x</sub>W<sub>x</sub>O<sub>6</sub> perovskites
  E.Burzo, I.Balasz, M.Valeanu, D.P.Kozlenko, S.E.Kichanov, A.V.Rutkaukas, B.N.Savenko
  J.Alloys. Comp. 621, 71 (2015)
  IF = 2.734
- 5. Oscillatory exchnage coupling and strong direct tunneling in AgCl based heterojunctions

P.Vlaic, E.Burzo, K.Carva

J.Alloys Comp. (in evaluare)

6. Pressure effects on the magnetc behaviour of cobalt in rare-earth compounds

## E.Burzo, P.Vlaic, D.P.Kozlenko

Rom. J.Phys. 60, 1-2 (2015)

7. Magnetic and spin dependent transport properties of SrC/NaCl/(CaS)/SrC (001) tunnel junctions

P. Vlaic, E. Burzo

"Fifth Seeheim Conference on Magnetism" Frankfurt, Germany, 29.09 - 3.10.2013

8. Electronic structure and spin polarized transport characteristics of CaC/LiCl(MgS)/CaC(001) heterojunctions

IF = 0.745

# P.Vlaic, E.Burzo

TIM-14 Phys. Conference, 20.11-22.11.2014 (Oral presentation), apare în AIP Conf. Proc., 2015 (ISI paper).

9. Magnetoresistive properties of  $La_{1.5}Ca_{0.5}FeMo_{1-x}W_xO_6$  double perovskites

# E.Burzo, I.Balasz, M.Valeanu, D.P.Kozlenko

7<sup>th</sup> International Conference on Material Science and Condensed Matter Physics, Chişinău, lucrarea ABM 11B p.104 (Poster presentation)

Lucarea este indexata INIS



Agency (IAEA). All rights reserved. v4.4.0.20141105

## 10. Magnetic properties and electronic structures of rare-earth transition metal compounds

## E.Burzo

Invited lecture at the 7<sup>th</sup> International Conference on Material Science and Condensed Matter Physics, Chişinău, p.39. (Invited lecture)

Lucarea este indexata INIS



# 11. Exchange enhanced paramagnetism of rare-earth (yttrium)- transition metal compounds E.Burzo

TIM-14 Phys. Conference, 20.11-22.11.2014 (Invited lecture), apare în AIP Conf. Proc., 2015 (ISI paper).

\*

Menționăm că unele lucrări de mai sus au fost deja citate in literatura de specialitate iar cea publicată in J. Appl. Phys. 113, 053715 (2013) a fost considerată "hot paper".

Director proiect, Acad. Prof. dr. Emil Burzo

1Buro